

**90-годдзю Беларускага прафесійнага
саюза работнікаў адукацыі і навукі**

*Гістарычная даведка:
Беларускі прафесійны саюз
работнікаў адукацыі і навукі:
з людзьмі і для людзей*

*Дзятлаўская раённая арганізацыя
Беларускага прафсаюза работнікаў
адукацыі і навукі*

*Зборнік вершаў
паэтаў-настаўнікаў Дзятлаўшчыны,
прадстаўленых на раённым фестывалі
паэзіі 26 лютага 2011 года, прысвечаным
90 - годдзю Беларускага прафесійнага
саюза работнікаў адукацыі і навукі*

Зборнік вершаў

Г. Дзятлава - 2011

Серия «В помощь профсоюзному активу» основана в 2010 году

*Под общей редакцией председателя Дятловской районной
организации Белорусского профессионального союза работников
образования и науки С.Б. Фабишевского*

*«Зборнік вершаў»: зборнік матэрыялаў з гісторыі адраснага профсаюза,
гісторыі Дятловскага райкома профсаюза, вершаў паэтаў-учаснікаў Дятловшчыны,
прадстаўленых на раённым фестывалі паэзіі 26 лютага 2011 года, прысвечаным
90-годдзю Беларускага профсаюза работнікаў адукацыі і навукі.
Складальнікі: С.Б.Фабішевскі, Н.А.Каско. / – Дятлава, 2011.-48 с.*

Зборнік вершаў паэтаў-настаўнікаў Дзятлаўшчыны, прадстаўленых на раённым
фестывалі паэзіі 26 лютага 2011 года, прысвечаным 90 - годдзю Беларускага
прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі Гістарычная даведка: Беларускі
прафесійны саюз работнікаў адукацыі і навукі: з людзьмі і для людзей
Гістарычная даведка: Дзятлаўская раённая арганізацыя Беларускага прафсаюза
работнікаў адукацыі і навукі

Целью зборніка з'яўляецца распаўсюд гістарычных звестак аб развіцці
адраснага профсаюза і Дятловскага райкома профсаюза, прапаганда паэзіі
учаснікаў Дятловшчыны.

Зборнік адрасаван прадстаўніцтвам першасных профсаюзных арганізацый,
адраснаму актыву, членам профсаюза, любіцелям паэзіі і гісторыі.

г.Дятлава. Май 2011 года

Змест

Беларускі прафесійны саюз работнікаў адукацыі і навукі	4
Дятловская районная арганізацыя Беларускага профсаюза адукацыі	9
Шундрык Г.М. : Маці-радзіма	13
Калісьці ўсе	14
З хаўтураў	15
Касянкова І.А. : Мая малітва	16
Матулі	17
Хачу ўспомніць імя	18
Шалесная Т.С. : Размышления о воспитании	19
Хоббі	20
Молитва о сыне	21
Баброўская Л.І. : Сельским горожанам	22
Жизнь продолжается	22
Кредо жизни	22
Гимн пенсионера	24
Нічыпар Л.І. : Родны куточак	24
Дзяцінства	25
Вечаровы сум	25
Абрамчык А.Р. :Светлыя вочы маіх выпускніц	26
Вечаровае	26
Мяцель	27
Герасімовіч С.С. : Беларусам	28
Милый сердцу уголок	29
Спасателям Беларусі посвящается	30
Паўлючык М.Т. : Настаўнік	31
Сонет	31
Настаўнік	31
Пацыновіч А.М. : Первая школа	32
Мая Беларусь	33
Посвящение ветеранам педагогического труда	34
Калашнікава Т.Я. : Честность	37
Счастье	38
Любимая героиня Пушкина	38
Журавель А.Н. : Женщине в 38	41
Ночь	42
Я буду росой	42
Я не могу в любви быть второй	43
Белабародава А.Я. : Ва ўсім свеце...	43
Смотрю в несуществующее небо	44
Слонім	44
Саўко Н.І. : Незнаёмка	45
Млечны шлях	46
Сустрэча	46

БЕЛАРУСКІ ПРАФЕСІЙНЫ САЮЗ РАБОТНІКАЎ АДУКАЦЫІ І НАВУКІ: З ЛЮДЗЬМІ І ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

(гістарычная даведка)

Глыбінныя карані радавodu Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі бяруць пачатак з канца XIX – пачатку XX стагоддзя, калі ў настаўніцкім асяроддзі сталі ўтварацца настаўніцкія суполкі. У сувязі з забаронай да 1905 – 1907 гг. любой незалежнай ад улады палітычнай і грамадскай дзейнасці першыя прафсаюзныя аб'яднанні былі нелегальнымі альбо дзейнічалі ў якасці кас узаемадапамогі, дабрачынных арганізацый і г.д. У гэты перыяд утвараліся, аказвалі неабходную дапамогу педагогам (грашовую, у тым ліку і на лячэнне, аздараўленне, прафесійную адукацыю дзяцей настаўнікаў, прадастаўленне ім інтэрнатаў на перыяд навучання, арганізацыю санаторнага лячэння педагогаў і г.д.) таварыствы ўзаемадапамогі настаўнікаў народных вучылішч Віленскай (1899 год), Віцебскай (1897), Гродзенскай (1899), Мінскай (1901) і Магілёўскай (1900) губерняў. Сродкі ў таварыствы паступалі не толькі за кошт унёскаў і добраахвотных ахвяраванняў, але і ад гарадскіх упраў. Ужо тады такія таварыствы да ліку “слабых месцаў сумленнага работніка, народнага настаўніка” адносілі “поўнае няведанне імі сваіх правоў і абсалютную бездапаможнасць у вырашэнні пытанняў, якія ставіць жыццё”. Гэта, а таксама неабходнасць кансалідацыі настаўніцтва, падштурхнула да правядзення ў 1903 годзе Усерасійскага З'езда таварыстваў узаемадапамогі. З мэтай паляпшэння ўмоў працы настаўнікаў, павышэння ўзроўню іх адукацыі і ўмацавання настаўніцкіх аб'яднанняў на З'ездзе было прынята рашэнне аб падрыхтоўцы Статута Усерасійскага Саюза настаўніцкіх таварыстваў.

У 1905 годзе на Устаноўчым з'ездзе было абвешчана стварэнне Усерасійскага саюза настаўнікаў і дзеячаў народнай адукацыі. Фактычна быў створаны Прафесійны саюз настаўнікаў і дзеячаў народнай адукацыі.

Уздым актыўнасці прафесійнага руху педагогаў Беларусі прыпаў на 1906 год. 13 чэрвеня на губернскім з'ездзе настаўнікаў у г. Віцебску, на якім прысутнічалі больш за 300 дэлегатаў, быў створаны настаўніцкі саюз, выбраны дэлегаты на Усерасійскі з'езд настаўнікаў. У сяле Мікалаеўшчына Мінскага павета збіраецца першы настаўніцкі з'езд Мінскай губерні, які паклаў пачатак стварэнню настаўніцкага саюзу ў Мінскай губерні. Сход быў нешматлюдны, праводзіўся нелегальна і быў разогнаны паліцыяй пасля прыняцця Статута, які ставіў не толькі прафесійныя, але і палітычныя мэты.

Адзін з арганізатараў з'езду – будучы класік, Народны паэт Беларусі Якуб Колас (К. Міцкевіч). У жніўні адбыўся другі з'езд саюза ў Мінску. Ён быў скліканы пры ўдзеле сацыялістычных арганізацый. Пасля

большасць яго ўдзельнікаў былі заключаны пад варту Віленскай Судовай палатай.

Да канца мая 1907 года на тэрыторыі пяці губерняў Беларусі існаваў 101 прафсаюз, які аб'ядноўваў 14533 члена. Сярод іх значнае месца занялі настаўніцкія саюзы. Змушаны лічыцца з ростам прафсаюзнага руху, царызм рабіў усё, каб не дапусціць яго развіцця ўшыркі і ўглыб, максімальна абмяжоўваючы як правы, так і саму магчымасць стварэння прафсаюзаў. Царскі ўрад 4 сакавіка 1906 года прымае "Часовыя правілы аб прафесійных таварыствах", якімі, у прыватнасці, устанаўлівае забарону на стварэнне прафесійных аб'яднанняў настаўнікаў, прыраўніваючы педагогаў да **дзяржслужачых**.

Да 1917 года прафесійныя аб'яднанні педагогаў мелі схаваныя формы (педагагічныя таварыствы, касы ўзаемадапамогі), але ахаплялі ўжо больш значныя колы настаўніцтва. Такія аб'яднанні нярэдка зачыняліся ўладамі пры першым жа падазрэнні на нелегальную дзейнасць.

Перыяд легалізацыі, уздыму прафсаюзнага руху ў Беларусі – 1917 год, калі ў буйных гарадах сталі стварацца саюзы па прафесіі, а ў невялікіх гарадах і мястэчках – аб'яднаныя прафсаюзныя арганізацыі. Гэта азначала наступленне ў прафсаюзным руху этапу арганізацыі і дзейнасці масавых, легальна дзеючых прафсаюзаў. Дзякуючы намаганням прафсаюзаў з'яўляюцца калектыўныя дамовы з трымальнікамі прыватных вучэбных устаноў, якія рэгулявалі пытанні нармавання, аплаты працы. Цяжкі перыяд нямецкай і польскай акупацыі 1918 года характэрны шматграннасцю настаўніцкіх арганізацый па цэлавых і нацыянальных прыкметах (саюзы настаўнікаў прыхадскіх вучэльняў, настаўнікаў – беларусаў, настаўнікаў – яўрэяў і інш.), а таксама з'яўленнем першай у галіне калектыўнай дамовы ў адной з прыватных мінскіх гімназій.

У галіновым прафсаюзным летаблічэнні адпраўнымі сталі дзве значныя падзеі: у ліпені 1919 года было арганізацыйна аформлена стварэнне Усерасійскага Саюза работнікоў асветы і сацыялістычнай культуры. Увосень 1920 г. у Мінску было створана Часовае кіраванне саюза работнікоў асветы і сацыялістычнай культуры, яно правяло падрыхтоўчую працу па скліканні з'езду, які адбыўся **8 - 11 студзеня 1921 года**. Менавіта з гэтага з'езду **фактычна вядзецца адлік гісторыі галіновага прафсаюза работнікоў адукацыі**.

З 1922 па 1934 год прафсаюз работнікаў асветы аб'ядноўваў работнікаў школ, дзіцячых садоў, дзіцячых дамоў, навуковых устаноў, ВНУ і палітасветустаноў. Яго дзейнасць у гэтыя гады характарызуецца актыўным удзелам у станаўленні і развіцці айчынай сістэмы адукацыі, выхаванні, у паэтапным ажыццяўленні ўсенавуча, ліквідацыі масавай непісьменнасці, ажыццяўленні культурнай рэвалюцыі. У 1931 годзе за

поспехі ў справе адукацыі, актыўны ўдзел у ліквідацыі непісьменнасці і малапісьменнасці прафсаюз быў узнагароджаны рэспубліканскім ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

У 1934 годзе прафсаюз работнікаў асветы быў расфарміраваны і замест яго ўтвораны 8 самастойных прафсаюзаў: работнікаў пачатковых і сярэдніх школ РСФСР, Беларусі, Украіны, Закаўказзя, Сярэдняй Азіі, вышэйшай школы і навуковых устаноў, работнікаў дашкольных устаноў, работнікаў палітасветустаноў.

Галіновы прафсаюз пры любых рэарганізацыях не выпускаў з поля зроку галоўнае: усяляк садзейнічаў развіццю і ўдасканаленню сістэмы адукацыі, паляпшэнню аховы здароўя, умоў працы і побыту, павышэнню ўзроўню дабрабыту работнікаў галіны. Функцыі, якія выконваў прафсаюз, і паўнамоцтвы, якія ён меў, служылі гэтым высокім мэтам. Адданасць ім ён даказаў і ў цяжкія часы Вялікай Айчыннай вайны. Члены галіновага прафсаюза ў той перыяд лічылі сябе не па форме, а па сутнасці "мабілізаванымі і закліканымі".

Пасля вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў самай першай справай для прафсаюза стала адраджэнне сістэмы адукацыі. Прафсаюз актыўна ўключыўся ў работу па аднаўленню сістэмы адукацыі, павышэнню кваліфікацыі настаўнікаў, выяўленню і аказанню дапамогі дзецям-сіротам, паўсіротам. Асабліва ўвага скіравана на свечасовасць выплаты заробку, забеспячэнне спецвипраткай, будаўніцтва жылля для настаўнікаў, кадравое забеспячэнне, матэрыяльна-тэхнічны стан вучэбных устаноў, якія часта размяшчаліся ў найманых памяшканнях. Аб'явамі прафсаюза прымаюцца рашэнні аб будаўніцтве школ метадам народнай будоўлі.

У 1948 годзе ў інтарэсах большай кансалідацыі намаганняў, для больш хуткага аднаўлення і развіцця народнай адукацыі, адбываецца аб'яднанне прафсаюза работнікаў пачатковых і сярэдніх школ з прафсаюзам работнікаў дашкольных устаноў, а ў 1956 годзе прафсаюз быў перайменаваны ў прафсаюз работнікаў адукацыі.

У кастрычніку 1957 гады прафсаюзы асветы ўсіх рэспублік СССР аб'ядналіся ў адзіны прафсаюз, у які ўвайшлі таксама работнікі вышэйшай школы і навуковых устаноў. Прафсаюз стаў звацца прафсаюзам работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуковых устаноў Беларускай ССР. Ён функцыянаваў не адно дзесяцігоддзе і зрабіў значны ўнёсак у агульнадзяржаўную, усенародную справу адраджэння, развіцця і ўдасканалення сістэмы адукацыі і выхавання падрастаючага пакалення.

Рэспубліканская арганізацыя прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуковых устаноў праіснавала да верасня 1990 года. **У верасні 1990 года адбыўся I з'езд прафсаюза работнікаў адукацыі і**

навукі Беларусі, на якім былі прынятыя часовы Статут і Праграма дзейнасці, што абвясчалі самастойнасць, незалежнасць прафсаюза ад органаў улады, палітычных партый і рухаў. У гэтых устаноўчых дакументах упершыню выразна падкрэслена, што **галоўнай задачай прафсаюза з'яўляецца абарона прафесійных, працоўных, сацыяльна-эканамічных правоў і законных інтарэсаў членаў прафсаюза.** Старшынёй на альтэрнатыўнай аснове была абраная Тамара Іосіфаўна Чобатава - лідэр граматы, аўтарытэтны, з імем якой звязаны дасягненні перыяду станаўлення галіновага прафсаюза.

Дзякуючы сумесным намаганням Рэспубліканскага камітэта прафсаюза і Міністэрства народнай адукацыі Рэспублікі Беларусь, у 1991 годзе двойчы павышаўся заробак педагагічных работнікаў, у выніку чаго ён узрос ў 2,5 разы. Упершыню ў галіне быў утвораны прэміяльны фонд у памеры 2 працэнты ад агульнага фонду заробку, уведзена дыферэнцыраваная аплата працы ў залежнасці ад катэгорыі. Устаноўлены 10-працэнтныя надбаўкі за навучанне і выхаванне на беларускай мове.

3 мая 1991 г. упершыню складзена галіновае пагадненне Рэспубліканскага камітэта з Міністэрствам народнай адукацыі.

У пачатку 90-х гадоў прафсаюз, борачыся за павелічэнне «беднага» настаўніцкага бюджэту, паляпшэнне ўмоў працы работнікаў галіны, не аднойчы ўдзельнічаў у калектыўных працоўных спрэчках на самыя вострыя сацыяльна-прававыя пытанні: у лістападзе 1991 г. і ў 1992 г. - з Вярхоўнай Радай і Урадам, у снежні 1993 г. і ў студзені 1994 г. - з Урадам краіны.

У 90-ыя гады была закладзена сучасная прававая база дзейнасці прафсаюзаў і іх аб'яднанняў. У новых умовах прафсаюз здолеў захавацца як найбуйнейшае уплывовае прафсаюзнае аб'яднанне краіны.

У духу патрабаванняў часу і ў адпаведнасці з заканадаўствам

5 красавіка 1995 года адбыўся II з'езд, які унёс змены і дадаткі ў Статут галіновага прафсаюза. З улікам тых змен, якія адбыліся за перыяд пасля I з'езду ў палітыцы, эканоміцы, сацыяльнай сферы, таксама была прынятая **Праграма асноўных кірункаў дзейнасці прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі Беларусі на 1995 - 2000 гг.** Яе лейтматыў: перасоўванне цэнтра цяжару прафсаюзнай работы на выкананне ахоўных функцый, арганізацыйнае ўмацаванне прафсаюза, узмацненне адзінства дзеянняў усіх яго складнікаў.

На III З'ездзе Беларускага прафесійнага саюзу работнікаў адукацыі і навукі, які адбыўся 6 красавіка 2000 г., адзначалася, што сумеснымі намаганнямі Рэспубліканскага камітэта прафсаюза і Міністэрства адукацыі атрымалася дамагчыся шматлікіх істотных зрухаў у рашэнні сацыяльна-значных задач: уведзена павелічэнне тарифных

ставак і службовых акладаў за стаж работы па спецыяльнасці і ў галіне да 20 %, а з 1 студзеня 2000 г. - да 30 %; вылучаныя сродкі ў памеры 10 % ад планавага фонду зароботнай платы на надбаўкі стымулюючага характару да ставак заробку і службовых акладаў кіраўнікоў, спецыялістаў і служачых; паніжана тыднёвая нагрузка настаўнікам пачатковых класаў з 20 да 18 гадзін у тыдзень. Важным дасягненнем стала ўстанаўленне выплат на метадычную літаратуру ў памеры аднаго мінімальнага заробку асноўным катэгорыям педагагічных работнікаў устаноў асветы, а таксама ўвядзенне даплат за кваліфікацыйныя катэгорыі ў памеры 10 - 30 % стаўкі зароботнай платы (службовага акладу).

Такі далёка не поўны пералік зробленага і выкананага пры актыўным удзеле ўсіх органаў галіновага прафсаюза.

III з'езд прафсаюза зрабіў высновы з пройдзенага этапу, прыняў Праграму асноўных кірункаў дзейнасці прафсаюза на 2000 - 2005 гады, унёс змены ў Статут галіновага прафсаюза і перайменаваў вышэйшы кіруючы орган прафсаюза ў Цэнтральны камітэт.

IV з'езд, які адбыўся 7 красавіка 2005 года, вызначыў новыя задачы і арыенціры, прыняўшы Праграму асноўных кірункаў дзейнасці на 2005 - 2010 гады.

Прамежкавыя вынікі выканання Праграмы былі падведзены ў 2006 годзе **V пазачарговым З'ездом**, неабходнасць правядзення якога была абумоўлена вяртаннем у прафсаюз арганізацый, якія выйшлі з яго раней, наспелымі зменамі ў Статуце прафсаюза, а таксама наяўнасцю новых задач, што стаялі перад прафсаюзным рухам краіны ў цэлым і непасрэдна ў галіне.

Прафсаюз працягваў дамагацца забеспячэння годнай аплаты работы ў адпаведнасці з яе аб'ёмамі, якасцю, устанаўлення максімальна магчымага эканамічна абгрунтаванага памеру зароботнай платы ў галіне не ніжэй прадугледжанага Праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2006 - 2010 гады,

Чарговы VI З'езд галіновага прафсаюза адбыўся ў 2010 годзе, значнасць якога, як і працы галіновага прафсаюза ўвогуле, яскрава адлюстроўваюць дакументы з'езда, публікацыі пра яго ў СМІ, размешчаныя на сайце ЦК прафсаюза.

Такім чынам, зноў адзіны, абноўлены галіновы прафсаюз працягвае быць моцным, дзейным, поўным рашучасці выканаць сваю высокую місію – быць годным прадстаўніком, паслядоўным абаронцам жыццёвых інтарэсаў аб'яднанай ім шматтысячнай арміі людзей, чыё жыццё, праца, вучоба звязаны з самай важнай сацыяльнай сферай, у якой – будучыня Беларусі.

Дятловская районная организация Белорусского профсоюза работников образования и науки

Неотделима от исторического развития отраслевого профсоюза и история Дятловской районной организации Белорусского профсоюза работников образования и науки

Она была организована и зарегистрирована в 1948 году, к сожалению, мы пока не владеем сведениями, кто возглавил её в то время.

Основной задачей районного комитета профсоюза учителей начальных и средних школ и работников дошкольных учреждений в то время было восстановление и развитие народного образования, восстановление школ, охват всеобщим обязательным начальным обучением и ликвидация неграмотности среди взрослого населения.

С 25 декабря 1962 года по 6 января 1965 года Дятловский район входил в состав Слонимского, Новогрудского и Лидского районов.

В 1965 году на должность председателя Дятловского райкома профсоюза работников просвещения был избран **Лазовик Сергей Степанович**, который возглавлял его до 1966 года.

Это был творческий, инициативный, не равнодушный к людским проблемам профсоюзный лидер. В целях развития народного образования районный комитет профсоюза занимался вопросами комплектования школ кадрами, обеспечением учебниками и наглядными пособиями

жилищными вопросами учителей и др.

В 1966 году Дятловский райком профсоюза работников просвещения возглавил **Бабарико Александр Иванович**. В то время партией было принято

постановление о повышении роли профсоюзов, что позволило более активно решать насущные проблемы учителей и работников отрасли.

Надо отметить, что период работы **А.И.Бабарико** председателем райкома профсоюза совпадает с бурным развитием народного образования, и в первую очередь строительством школ и дошкольных учреждений, жилья для учителей.

Не быть членом профсоюзной организации в то время - будь то завод, фабрика, научное учреждение, институт, даже школа - было практически невозможно, потому

что профкомы, завкомы, ФЗМК чётко стояли на страже охраны интересов каждого из своих членов.

Основными вопросами в деятельности райкома были: воспитание высокой политической сознательности, повышение деловой и производственной квалификации членов профсоюза, улучшение жилищных условий, всеобуч, строительство и ремонт школ, учебно-воспитательная работа, питание школьников, организация досуга педагогов, смотры художественной самодеятельности, экскурсии, походы и др. При этом стратегическими, приоритетными для профсоюзов были определены организационно-производственные функции: участие в решении важнейших производственных задач, укреплении производственной трудовой дисциплины, регулировании социально-трудовых вопросов, охране общественного порядка, организации деятельности товарищеских судов.

Эти профсоюзные традиции и наработки продолжила, возглавив в 1974 году Дятловский райком профсоюза работников просвещения, **Приготская Екатерина Александровна**. Районная профсоюзная организация работников просвещения в полной мере была причастна к тому, что происходило в отрасли, что предопределяло условия труда и жизни ее работников — членов профсоюза. В тот период в силу своего положения профессиональные союзы занимались всеми проблемами, которые находились в центре внимания Коммунистической партии и государства. На профсоюзы было возложено выполнение ряда непосредственно государственных функций:

осуществление государственного надзора и контроля за соблюдением законодательства о труде и правил охраны труда, управление делом социального страхования. Райком профсоюза и профкомы учреждений образования имели прямое отношение к жилищному строительству и распределению жилья, к выдаче путевок в санатории, профилактории, дома отдыха, пансионаты, к организации туризма, физической культуры и спорта и многому другому.

1990 год - переходный период, в который вступила страна - оказался сложным и противоречивым. Работники образования попали в категорию малообеспеченных. Пришлось преодолеть немало преград на разных уровнях

Как показало время у руководства райкомом профсоюза находилась личность яркая, волевая, обладающая ценным опытом работы в системе народного образования, хорошо знающая проблемы отрасли и занятых в ней людей. И что не менее важно, наделенная организаторскими способностями, а также социальной зоркостью, обостренным чувством справедливости, то есть теми качествами, которые требовались от профсоюзного лидера в то время.

В 2001 году районный отраслевой профсоюз возглавил **Плюто Станислав Иванович**, активный сторонник внедрения в трудовых коллективах учреждений образования здорового образа жизни. Внедрения круглогодичной районной отраслевой спартакиады, многодневных

туристических слётов и других мероприятий. Продолжает развивать тенденцию, возникшую в предыдущие годы – организационно-массового и финансового укрепления первичек, восстановления их уставной деятельности

С 2002 по 2009 годы райком профсоюза работников образования и науки возглавляла **Воробей Надежда Андреевна**

В общих чертах с профсоюзной работой Н.А. Воробей была знакома, а вот со спецификой, методами и формами ей пришлось знакомиться по ходу дела. Войдя в курс дела, побывав в профсоюзных организациях учреждений образования района, Надежда Андреевна составила свой личный рабочий план, основополагающими задачами которого стали координация деятельности профсоюзных организаций, защита трудовых и социально-экономических прав и интересов членов профсоюза, забота о жилищных условиях педагогов.

В учреждениях образования района был восстановлен и усилен административно-общественный контроль за соблюдением норм охраны труда. Совместно с инженером по охране труда отдела образования разработаны и введены в действие положения по организации работы в сфере охраны труда. С руководством отдела образования, руководителями учреждений образования достигнута договоренность о создании базовых учреждений по охране труда. В них отработывались приемы, методы эффективного обеспечения безопасности, улучшения условий труда и

снижения производственного травматизма, обучения кадров образцам практической работы в сфере охраны труда.

Стало традиционным проведение семинаров руководителей и иных должностных лиц учреждений образования с участием профсоюзных работников, на которых рассматривались проблемы правозащитной деятельности, изучались нормативно-правовые акты, регулирующие социально-трудовые отношения, практика их применения. В апреле 2004 г. в г. Дятлово состоялся областной семинар начальников управлений, заведующих отделами образования горрай-исполкомов, председателей районных, городских комитетов профсоюза работников образования и науки. Темой семинара стали актуальные вопросы выполнения трудового законодательства в учреждениях образования, пути взаимодействия органов управления и профсоюзных комитетов. Значимость таких форм совместной учебы несомненна. Они позволяли социальным партнерам как бы «сверять часы».

С 23 октября 2009 года Дятловскую районную организацию Белорусского профсоюза работников образования и науки возглавляет **Фабишевский Станислав Болеславович**

Продолжая добрые традиции своих предшественников, Станислав Болеславович больше внимания уделил информационной работе с профсоюзным активом и членами профсоюза не только посредством традиционных форм работы, печатных средств массовой информации (районное информационно-методическое издание: «Профсоюзный вестник»), но и путём максимального расширения информационного пространства в сети Интернет через создание электронных профсоюзных страниц на сайтах учреждений и отдела образования, внедрения в учреждениях «Дней профсоюзной информации». Продолжена работа по

организации и осуществлению общественного контроля за охраной труда, работа с молодёжью и ветеранами. Создан районный Совет ветеранов педагогического труда. Дальнейшее развитие получили районные отраслевые турслёт, спартакиада, фестивали песни и поэзии, организован ежегодный районный конкурс на лучшую профсоюзную организацию учреждений образования и др. А также самое главное – социально-экономическая защита членов профсоюза. Словом, если Станиславу Болеславовичу казалось, что работа начальником отдела образования райисполкома (где он работал ранее) предельно напряжена и чрезвычайно насыщена неотложными вопросами, то теперь, возглавив районную профсоюзную организацию, он ощутил сколь многогранна, сложна и проблемна работа профсоюзов.

Раённы фестываль паэзіі

26 лютага 2011 года адбыўся раённы фестываль паэзіі, прысвечаны 90-годдзю Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі. Установы адукацыі прадставілі заяўкі на ўдзел у фестывалі па 2 педагогі-паэты і тэксты 3 вершаў кожнага ўдзельніка, рэкамендаваных да выканання.

Пераможцамі прызнаны педагогі-паэты: Шундрык Георгій Міхайлавіч – ветэран педагагічнай працы Дятлаўскай гімназіі, Касянкова Ірына Анатольеўна – настаўніца пачатковых класаў Наваельнянскай школы, Шалесная Таццяна Станіславаўна - настаўніца пачатковых класаў школы № 3 г.Дзятлава.

Вашай увазе прадстаўляем вершы ўдзельнікаў фестывалю паэзіі.

Шундрык Георгій Міхайлавіч, ветэран педагагічнай працы гімназіі №1 г.Дзятлава

Маці-Радзіма

О, Радзіма! Ты—маці ў журбе і красе,
Збераглі цябе нам Бог і час.
Беларусь, Беларусь, твае дзеці мы ўсе,
Ты—святая, адзіная ў нас!

Аддаём, дарагая матуля, табе
Розум, мары і сэрцаў агонь.
Гонар, славу шукаем у мірнай сяўбе:
Наша дружыць з сявенькай далонь.

Радасць - плён нам даюць сіла духу, моц рук,--
І такія спрадвеку мы ёсць.
Табе, родная, наша любоў без прынук;
Хлеб-соль шчыры для вас, брат і госць.

Дык красуй, зіхаці светлай зоркай заўжды
У сузор'і свабодных краін.
Знай: з табой, Беларусь, наш імпэт малады,
Мы з табою ўсе як адзін!

Калісьці ўсе

Калісь мы ўсе з маленства выйшлі,
І па жыцці – хто раб, хто госць.
Што я рабіў бы, каб Усявышні
Вярнуў мяне ў маладосць?

Найперш агледзеўся б наўкола:
Як рунь узнімецца у палях,
Бы той шкаляр заўзяты ў школу,
Адправіся б у доўгі шлях.

Дзядзькоў наведаль – бліжніх, дальніх:
Пачуць аповяд пра вайну,
Успаміны, казкі і паданні
І проста ўважыць сівізму.

Нам шмат патрэбна ў сталым веку:
Умець і ведаць, мець і дбаць,
Каб, як належыць чалавеку,
Было што ўнукам перадаць.

Затым, як след набіўшы ногі,
Дзесь на пагорку за сямом
Пабудаваў бы ля дарогі
Найпрыгажэйшы ў свеце дом.

І у доме тым за цуда-брамай
Пакой ў аздобе дываноў,
Высокі, сонечны, - для Мамы!-
За смутак, слёзы і любоў.

А па нядзелях і на святы
(Гары ў сталоўцы, вінны план!)
У сябра браў бы зухавата
Віндсёрфінг. Мабыць, й дэльтаплан.

І са стыхіяю ў згодзе
Дзяўчат дзівіў бы, маладзіц,
Каб у каханай пры народзе
Ў душы палаў агонь зарніц...

Калісьці ўсе з маленства выйшлі,
І на зямлі – хто раб, хто госць.
Ніхто пад Сонцам з нас не лішні.
У жыцці заўсёды шанцы ёсць.

З хаўтураў

Матулі ад гора не хочацца жыць:
Сыночак любімы ў магіле ляжыць.
Любімы, адзіны, бы лісцік засох.
А колькі ж ён ведаў, а колькі б ён змог.
Упаў,--не ў агні, не ў глыбокай рацэ
З неслухам-дзіцем у смелай руцэ.
Не пры ахове чужых далячынь
(Ах, не шукайце спагадных прычын)—
Пайшоў у праклятага Бахуса раць,
Не думаў, не сніў жа тады паміраць.

Не, не пакінуць у бядзе на Русі.
...З неба сняжок меланхольна трусіў
На сосны прыціхлыя, дол, на вянкi.
Раз-пораз пускалі слязу сваякі:
У вушы ўляталі словы свінцом,
Якім ён, нябожчык, быў малайцом.
Жалобныя гукі аркестра плылі.—
Дзякуй вам, людзі, адпець памаглі.

У краіне маёй, ад мяжы да мяжы,
О колькі іх у жоўтым пясочку ляжыць:
Старых, маладых, дзябёлых, благіх,
А сэрцу іх родных такіх дарагіх.
Ляглі без патрэбы. З чыё жа віны?
Быццам нам мала было той вайны.
Не далюбілі, не дашумелі,
Песень жыцця не змаглі даспяваць.
І ў сваіх вечных халодных пасцелях
Ціха ляжаць.
Часам нас клічуць нячутна адтуль...
Шкада мне заўчасна ссівелых матуль.

**Касянкова Ірына Анатольеўна,
настаўніца пачатковых класаў Наваельнянскай школы**

Мая малітва

Я прашу цябе, Бог, адварні
Ад маёй Беларусі пакуты,
Як дачушку, яе прытулі,
Каб ад гора не стала сагнутай.

Я прашу, каб мой любы народ
Не гарэў у ваенным пажары,
А Чарнобыля лютасны год
Не забраў больш ніводнай ахвяры.

Няхай белыя пары буслоў
Прылятаюць у родныя вёскі,
І няхай кучаравяцца зноў
На грудочку сяброўкі-бярозкі.

Я прашу цябе, Бог, назаўжды
Захавай для нашчадкаў крыніцы,
Каб празрыстай і чыстай вады
Нашы дзеці змаглі напіцца.

Я прашу цябе, Бог!

Матулі

Маей любай мамачцы Цімошка Яўгеніі Станіславаўне прысвячаю

У ногі матулі хачу пакланіцца
І сэрца ў далонях свае прынясці
Жанчыне, што часу не хоча скарыцца.
Такой больш у свеце нідзе не знайсці!

Хачу я абняць яе сціплыя плечы,
Маршчынкі разгладзіць, здароўя ей даць.
Каб дзень быў ей светлым, і добрым быў вечар,
Пяшчотныя рукі хачу цалаваць.

Яны калыхалі мяне ў дзяцінстве
І зараз мне сілу сваю аддаюць,
Ахоўваюць зноў ад бяды і злачынства.
Ніколі ім часу няма аддыхнуць.

І слезы забраць, каб не плакала болей,
Заўседы смяліся б вочы яе.
І каб не сціскалася сэрца ад болю,
Каб слухаць, як песню на свята пяе.

Хачу, каб унукаў сваіх пажаніла
І праўнукам смачныя булкі пякла.
І галаву да яе прытуліла,
Каб роднае доўга на свеце жыла.

У ногі матулі хачу пакланіцца
І сэрца ў далонях свае прынясці

Хачу ўспомніць імя

Я даўно тут забіты ляжу,
У пакутах душа мая.
Я не дыхаю і не гляджу.
Хачу ўспомніць сваё імя.

Помню матухны постаць адну.
Ўся сагнутая, плечы дрыжаць.
Выпраўляе мяне на вайну.
Толькі плача, а хоча крычаць.

Помню я скрозь пажарышчаў дым
Сонца ,быццам жыцця прамень.
Цяжка так паміраць маладым,
Калі зноў нараджаецца дзень!

Ўспамінаю апошні наш бой
І рамонкі ... у алай крыві.
З нас ніхто не вярнуўся дамоў.
Ну а ты, мой нашчадак, жыві!

Я хачу, каб маё імя
Ты ў зорак, у ветра спытаў,
Каб ў міры жыла зямля
І каб я ў ей спакойна спаў.

**Шалесная Тацяна Станіславаўна,
настаўніца пачатковых класаў школы № 3 г.Дзятлава**

Размышления о воспитании

Воспитывать... Как много в этом слове!
Воспитывать... Но как? Зачем? Кого?
Мне кажется, что очень уж «затёрто»
Порой мы понимаем смысл его.
А воспитаньем называем часто
Лишь наставленье, проповедь, указ
И сыплются на детскую головку
Потоки, водопады взрослых фраз.
Как не хватает взрослым нам порою
Способностей поверить малышу, понять его
(Ведь это же немного)
И выразить сочувствие ему.
И это ль называем воспитаньем?
Ведь мы теперь почти и не живём,
А только лишь готовимся к чему- то,
К тому, что, может, не произойдёт.
В яслях готовим мы детей к детсаду,
В саду проторим в школу путь большой,
А в школе, разумеется, готовим
К учёбе в ВУЗе, колледже. Ну что ж
Затем готовим их к работе. Верно?
Которая прямёхонько, потом
Опять- таки, готовит, но на отдых
В кармане с пенсией на чёрный божий день.
Но что хочу сказать я вам – постойте!
Готовить может, хватит нам вот так?
Давайте проще жить, как говорится.
Ведь жизнь одна, а день не возвратить.
А воспитанье?! Что же это значит?
И у меня ответ для вас готов.
Ведь для детей их жизнь должна быть в радость,
Пусть счастье всё ж войдёт в родной их дом.
И нужно меньше портить детям детство
Во имя лозунгов, каких- то и побед.
Пусть не найдём мы среди них героя из легенды,
А тот, кто вырастет – пусть будет ЧЕЛОВЕК!
2006г.

Хобби

Людей неинтересных в мире нет.
Кто пишет оперу. Играет кто сонет.
Танцует кто-то, кто-то собирает
Коллекции открыток и монет.

Английским «хобби» называют люди
Такие увлечения для себя.
И сравнивают их с огнём в сосуде
Мерцающим. И в этом красота.

Известные учёные, поэты,
Художники, военные, атлеты
Имели разные когда-то увлечения...
Им хобби прибавляло вдохновенья.

В студенческие годы Лев Толстой
Любил заняться музыкой порой.
И в шахматы с Тургеневым играл,
Когда в любимом клубе отдыхал.

Колючих красавцев выращивал Гёте.
В себе Лобачевский открыл садовода.
Не тратил и Стивенсон времени даром:
Друзьям своим обувь шил он по парам.

Великий химик Дмитрий Менделеев
Был также щедр к друзьям, как Роберт Луис.
Из кожи выполняя переплёты,
Дарил он чемоданы им с охотой.

Но больше удивит нас Бомарше,
Французский драматург Пьер Огюстен.
Ведь список хобби у него большой,
Гордился он поэтому собой.

Пьер был учитель музыки, шпион.
Ценил в себе и кулинара он.
Слыл спекулянтом, мастером часов.
Был сводником и автором стихов.

Но Пьер, конечно, был бы удивлён,
Будь рядом с нами в современной школе он.
Ведь хобби каждого учителя подчас
Не оставляет равнодушным нас.

Кто стал учителем, наверняка, поймёт,
Что в нём уже родился Лев Толстой
Мыслитель Гиппократ, учёный Эдисон,
Возможно, Шерлок Холмс, писатель Томас Мор.

Ведь тот, к кому приходят малыши,
Стремится путь найти к его душе.
И пробует в себе найти актёра,
Художника, поэта, дирижёра.

Своё же хобби он приносит им,
Серьёзным и не очень, озорным,
С надеждою увлечь их, покорить
И огонёк в душе для них открыть.

Молитва о сыне

В нашем мире, в современном самом,
Мы живём как будто в скорлупе,
В мире, где порой не замечаем
Тех, кто одинок и кто в беде.

Есть места такие в этом мире,
Где живут не просто старики,
А кто стал чужим в своей квартире,
Лишним стал всем нравам вопреки.

Вот сидит старушка у камина,
На коленях у неё конверт
И лежит в конверте снимок сына,
На котором ему сорок лет.

Мать, конечно, сына очень любит,
Он ведь лучший для неё всегда,
И тоска из сердца её губит :

« Где же он? Когда придёт сюда?

Посмотреть, здоров ли он, накормлен?

Не устал ли ?Как идут дела?

Всем ли мой сынок сейчас доволен?

Я ж его для счастья родила!

У него теперь полно заботы:

Отдохнуть не может и полдня,

Устаёт он сильно от работы,

Дети и жена его родня.»

И молитву направляет к Богу
За сыночка милого опять,
За здоровье просит, за дорогу,
По которой будет он шагать.
За его семью, друзей , работу,
За удачу, чтобы рядом шла.
И ещё... Чтоб ощущал заботу,
Ведь забота каждому нужна...

2010г.

Баброўская Леакадзія Іванаўна, сацыяльны педагог Таркачоўскай школы

Сельским горожанам

Оставляют свои хаты
Наши хлопцы и девчата.
Уезжают в города,
Уезжают навсегда.

На работе будут разной:
И на чистой, и на грязной.
Хорошо живётся там,
Если помощь есть от мам.

Приезжают часто в гости,
Привезут гостинцев горсти,
А мешками из села –
Мама, бабушка дала.

Неужели вам не стыдно?
Да! Нет совести уж видно.
Образумьтесь, возвращайтесь,
Родных хат вы не чурайтесь.

Жизнь продолжается...

Посвящается родной деревне Лопушно
На страже нашего села
Стоят три старых-старых липы.
И все те липы, как одна,
Корнями и ветвями свиты

Стоят они уж много лет,
Не помнят даже старожилы,
Явились как на свет они,
Как прижились они, как жили.

Могли бы липы рассказать
Историю села родного.
Но липы наши всё ж молчат
И ждут...побега молодого.

И он явился! Он пошёл
Расти под солнцем тёплым мая.
Защиту в липах он нашёл,
Растёт себе он , бед не зная.

А липы шепчут меж собой
о том, что час последний близко,
Что их растёт побег родной,
Сырой земле поклон их низкий.

Kredo жизни моей

Добро никак не отличить от зла,
Ведь для природы всё одно и то же.
Одних беда от бед уберегла,
Других несчастье сделало моложе.

О счастье говорить я не хочу,
Да и понятие счастья очень спорно.
Одни поставят на алтарь свечу,
Другие упадут к ногам покорно.

Природе на сомненья наплевать,
Она бессмертна, и она нетленна.
Пока нас волны будут накрывать,
Нам не понять загадочность Вселенной.

Мы не поймем загадку гор и рек,
Сокровищ неба и чудес планеты.
Увы, не идеален человек,
Ему нужны вопросы и ответы.

Ему нет жизни без добра и зла,
Без тьмы и света, без кнута и ласки.
В любом огне есть угли и зола,
И лишь природе безразличны краски.

И возвращаюсь я к самой себе,
Я понимаю, как ничтожны страсти.
Никто не сможет победить в борьбе,
Никто не сможет вечно быть у власти.

Гимн пенсионера

Еще я в силах, и мне совсем не лень,
И радужно, легко все и воздушно.
Но на работу больше каждый день
Мне, увы, ходить уже не нужно.

А можно дольше подавить кровать
И научиться шить крестом и гладью,
Из шкафа книги с прозой доставать,
Своим стихом носиться над тетрадью.

Петь песни Пугачевой, например,
Путешествовать иль голубей ловить на крыше,
Поскольку я уже - пенсионер,
И звания на свете нету выше!

Нічыпар Лідзія Іванаўна, ветэран педагагічнай працы Дзятлаўскага дзіцячага дома Родны кутчак

Усё пачыналася вось тут,
Дзе верас сіні палыхае,
Дзе нарадзілася, мой кут,
Цябе мне вельмі не хапае.

Я ў снах прыходжу да цябе
І бачу дзіўныя малюнкi:
Дзяцінства, росы на траве
Зіхцяць, блішчаць, нібы карункі!

Тут сосны стромкія стаяць
І пахнуць водарам смалістым.
А з-пад зямлі крынічка б'е
Слязой халоднай і празрыстай.

Усе пачыналася вось тут,
Мясцін я гэтых не забуду,
Мая Радзіма, родны кут,
З табой заўжды душою буду.

Дзяцінства

Дзяцінства маё, ты прыходзіш у снах,
І хоць паміж намі доўгія годы,
А я ўсе бачу, як кружаць над вёскай буслы,
І мы ў іх бясконца пытаем «дождж ці пагода».

Маленства маё, рамонкавы луг,
Купчастыя вербы схіліліся нізка,
Каліна цвіце і чароты шумяць-
Усё гэта сэрцу знаёма і блізка.

І ранішні холад, раса на траве,
Зара палымнее амаль на паўнеба
Мы ў лес па грыбы спяшаем хутчэй.
І мамка дае нам кавалачак хлеба.

Які ён быў смачны ў дзяцінстве, той хлеб,
Што мама ў печы пякла на аеры.
Я дзецям сваім гавару пра яго,
Ды толькі ім цяжка ў гэта паверыць.

Вечаровы сум

Вечарэ... Змрок блакітны
Апускаецца на хаты,
А з-за лесу выплывае
Яркі маладзік рагаты.

З гэтым змрокам неўзаветку
У маю душу сум крадзецца.
І ад гэтае нагоды
Нікуды ўжо не дзецца.

Помню чэрвень, ранак, росы,
Толькі-толькі сонца ўсходзіць,
А мы з вучнямі сваімі
Ужо на Свіцязі ў паходзе.

Ах, як годы праляцелі,
Не паспела аглянуцца,
Ах, як я цяпер хацела б
У тую раніцу вярнуцца.

Помню ўрок, прыціхлі дзеці,
Ідзе сур'ёзная размова,
Праз акно ўпаў на парту
Ліст аранжавы, кляновы.

Разляцеліся па свеце
Усе былыя выхаванцы,
Дзе ж знайшлі сваю дарогу,
Да якіх прысталі станцый.

**Абрамчык Алена Рыгораўна,
намеснік дырэктара гімназіі №1 г.Дзятлава**

***

Светлыя вочы маіх выпускніц,
Чыстыя , чыстыя, чыстыя душы...
Мне б прыхінуцца хоць трохі да іх,
Сумам жаночым іх свет не парушу.

Добрыя вочы маіх выпускніц
Юлі, Наташы, Марыны і Іны.
Зноў перад імі ў зняменні стаю.
Помніць вас, любыя, я не пакіну.

Цнота ў вачах у маіх выпускніц,
Радасць нязнаная, песня няспетая.
Цепла ля іх набалелай душы,
Шчасцем дзявоцтва і верай сагрэта я.

Шчырыя вочы маіх выпускніц
Юлі , Наташы, Марыны і Іны.
Свецяцца ясным , спагадным святлом,
Хай жа яно ў іх ніколі не згіне.

Вечаровае

Спакойна на душы!
Я памудрэла? Ці пасталела?
Можа, пастарэла?
Ці страціла запал, калі здаецца,
Што нудна ўсё і шэра ў жыцці?

Спакойна на души!
Хоць ты пішы
Элегіі пра кветкі і каханне,
Пра колішнія юныя спатканні,
Пра летуценні юнае души.

Спакойна на души!
Нібыта свет
Спачыў пасля зямных турботаў.
Я скончыла ўжо дзённую работу,
І дзень свой круг у вечнасць завяршыў.

Спакойна на души!
Спыніўся час,
І я спынілася, замерла ў чаканні.
Ці спраўдзяцца былыя спадзяванні?
Мой новы дзень, мне шчыра адкажы...

Мяцель

Мяцель скуголіць за акном ад ранку,
Б'е ў вокны люта вецер мокрым снегам,
А мы з табою сёння ад світанку
Сядзім ля печкі, час пусціўшы бегам.

Не лічым часу: сёння дзень святочны,
Дзень адпачынку ад згрызот будзённых.
Ты прытуліся, любы, глянь у вочы.
Давай пабудзем разам ў царстве сонным.

Паслухай гукі, што лятуць знадворку,
Ў іх кругаверць жыцця, што век віруе.
І нашых прошлых мараў, што ўпацёмку
Па лёсе заблудзілі, нас не чуюць.

Палова шляху дзесьці за плячыма...
Што мы з табой зрабіць яшчэ паспеем?
Жаданняў чарада штогод радзее,
Яе вярнуць у души немагчыма.

Гудзіць, гудзіць у комне злосны вецер...
Калі мы разам, нас ён не спужае.
Павер мне, што ні будзе ў гэтым свеце,
Ўсё здолець зможам – гэта цвёрда знаю.

Дык не сумуй, што неспакой на свеце,
Лепш мне адкры свае ты казкі- мары.
Пакуль у цёпрых ложках нашы дзеці,
Развей маіх сумненняў думы- хмары.

**Герасімовіч Сяргей Сяргеявіч,
настаўнік інфарматыкі Яварскай школы**

БЕЛАРУСАМ...

Дваццаць год з той даты ўжо мінула
Як жывём пад вольным небам зноў
Маё сэрца думка закранула,
Каб вярнуцца нам да родных каранёў.

Гэты час няпроста і нясмела
Мы за праўдай упэўнена ішлі,
І няхай спачатку ўсё няўмела,
А цяпер свой шлях у жыцці знайшлі.

Не зламалі нас ні беды, ні хваробы,
Ні Чарнобыля бязрадасная плынь.
Усіх з'яднала прага да свабоды
І надзея заглянуць у неба сіль

Сёння толькі ўсё ад нас залежыць:
Выжывем ці згінем у цішы.
Пашукаць самааддана нам належыць
Месца шчырасці ў кожнага душы.

Белы бусел у небе Беларусі,
Сімвал вечнасці, свабоды, чысціні.
Заглянуць наперад не баюся,
У нашых сэрцах хопіць дабрыні.

І няхай у згодзе валадараць:
Бог на небе, шчасце- на зямлі.
Трэба ўсім аб светлай долі марыць,
Мы ўсе беды зноў перамаглі!

Милый сердцу уголок

Милее мне лесок осенний
В глубинке дивной и простой,
Чем пышный парк под тенью
Высотной жизни городской.

Милее гладь пруда лесного,
Где дремлет мудрость в тишине,
Чем шум фонтана расписного
В глумящей, пыльной суете.

Мне любо каплями росы
С восходом солнца наслаждаться,
Увидеть, как падут лучи
И как начнёт всё просыпаться.

Нельзя сравнить рассвет живой
В дали, за тёмной кромкой леса,
С рассветом в коме городской,
В тени оскаленного стресса.

Не радость- жалкое подобье,
Как зайчик солнечный в пыли.
Бывает счастье, но недолго,
Оно всегда грядёт в дали.

Вот потому, роднее мне
Нерукотворная Земля,
Тот ветер, что несёт с полей
Бескрайность милую даря.

Осенний лес и запах сена,
Реки извилистый рукав,
Ручей, журчащий по колена,
Да аромат цветов и трав.

Мне любя русская глубинка,
Где жизнь бурлит не напоказ.
Там Бога ведает травинка,
Природа помнит Божий сказ.

СПАСАТЕЛЯМ БЕЛАРУСИ ПОСВЯЩАЕТСЯ

В миг обычный бурлящего века,
На бескрайних просторах страны
Где ступала нога человека,
Всюду слышен лишь крик «Помоги!»

Вам судьбою одно лишь призвание
В этой жизни нелёгкой дано
Беззащитных спасать- вот задание,
Всех попавших в беду суждено.

И порой своей жизнью рискуя
Отправляетесь вы в дальний путь
Вот тогда не удастся надолго
Вам в домашней постели уснуть.

Каждый день не обходится тихо
То пожар, то пурга, ураган,
От работы суровой на лихо
Застилает глаза лишь туман.

И пускай очень редко наградой
Отмечают ваш доблестный труд
Пусть для вас будет в жизни отрадой,
Что напасти в наш дом не придут.

МЧС- это наша поддержка!
МЧС- это ваша судьба!
Так пускай в вашу честь без задержки
Салютуют всегда города!!!

**Паўлючык Марына Тадэушаўна,
Настаўніца беларускай мовы школы №1 г.Дзятлава
Настаўнік**

Як важна ведаць гэта слова.
З дзяцінства чуем мы яго,
З маленства, як ідзём у школу,
И потым шмат гадоў таго.

Настаўнік нам - другая маці,
Дарадца, сябар, праваднік.
Памылкі ўсе нашы прадбачыць,
Падкажа ўсё, як кіраўнік.

І погляд той ласкавы і сардэчны
Мы пранясём з сабой ў душы
Урок жыцця, як момант вечны,
Не раз успомнім у цішы.

Сонет

Ты так свежа, земля родная,
В ту пору, как ідёт весна.
И небеса, и даль твоя ясна.
Стоишь свободная, святая.
Страницы памяти листая,
Здесь помнит каждая сосна,
Как прогремела вдруг война,
Живое всё с пути сметая.

Стирает времени река,
Как дуновенье ветерка
Все беды, горести, печали.
Согреето всё весны теплом.
И как тогда, весну встречаем.
И расцветает всё кругом.

Настаўнік

Наш час імклівы, супярэчны,
Авейвае нас вецер перамен.
С сардэчнай вераю ў клопат вечны
Трывожымся: “А што ўзамен?”
А прагнем мы духоўнасць захаваць
У час трывогі ў пошуках, цярпеннем.
Нашчадкаў слаўных цені адшукаць
І перадаць чарговым пакаленням,
Крыніцу мудрасці ўмелі каб спазнаць.

**Пацыновіч Аксана Міхайлаўна,
настаўніца пачатковых класаў школы №1 г.Дзятлава**

Первая школа

Есть в нашем городе первая школа,
Школа для тех, кто добрый и весёлый.
В ней живут радость, улыбки и смех.
Здесь гарантирован всем нам успех.

Старые стены у школы снаружи,
А вот внутри - ремонт ей не нужен.
Тёплые краски и добрые речи
Дарят всем нам школьные встречи.

С первого класса ждёт всех удача,
Малышам не страшна любая задача.
К пятому классу все знатоки,
И расслабляться уже не с руки.

Старшеклассники жизненный путь выбирают,
В школу активно и бодро шагают.
Ведь в одиннадцатом все понимают,
Что школьные годы навечно теряют.

Школа звенит голосами детей,
Здесь очень много забав и затей,
Тут и походы, и состязания,
Конкурсы, игры, соревнования.

Край изучаем, всем помогаем,
Проекты различные мы составляем,
Инновации не первый год внедряем,
Об отдыхе уже и не мечтаем.

Ученики, родители, учителя –
Это очень большая дружная семья,
Где ценятся знания, юмор и смех,
И для развития нет нам помех.

Первая школа – лучшая школа!
Всем подтвердить - это готовы:
Своими победами и достижениями,
Своими успехами и стремлениями.

Мая Беларусь

Край мой родны, край прыгожы,
Вельмі любы мне.
Столькі розных слоў прыгожых
Скажу пра цябе

Край завецца Беларуссю,
Самай белай чыстай Руссю.
Хай такой і застаецца
Вельмі мілай майму сэрцу.
Скажу пра цябе

Мая Беларусь – край шумлівых дубраў,
Сюды пападзеш - дык нібы гэта рай.
Так мілагучна дрэвы шумяць
І травы ў адказ ім шапацяць.

Мая Беларусь – край пявучых гаёў.
Тут чуюцца спевы такіх салаўёў!
І на ўсе галасы заліваецца лес.
Песня гэта ільецца да самых нябес.

Мая Беларусь – край гаючых крыніц,
Над імі лятаюць чародкі сініц,
Вада ў іх чысцютка, нібы сляза,
Крыштальная і смачная вельмі яна.

Мая Беларусь – край бязмежных лугоў,
Дзе столькі прыгожых кветак вакол.
Медуніцы, васількі, рамонкі
Ззяюць нібы на небе зоркі.

Мая Беларусь – край бурлівых рэк,
У іх столькі карысці знайшоў чалавек:
Адпачынак і праца, хобі і спорт,
А колькі сустрэнеш цікавых прыгод.

Мая Беларусь – гераічны мой край,
Тут войны гримелі і неслі адчай.
Тут гінулі людзі, гарэлі дамы.
Жывыя пыталіся: "Хто, як не мы?"
Народ мой падняўся і адстаяў
Зямлю, дзе ў небе бусел лунаў.

Сады пасадзілі, узвялі гарады,
Каб людзі не ведалі новай бяды.

З тых пор Беларусь – край светлых надзей,
Дзе мары збываюцца ў нашых людзей.
Тут можна смяяцца, у радасці жыць
І дзетак у міры і ладзе расціць.

Мая Беларусь – край шчаслівых дзяцей,
Іх смех так і льецца над светам званчэй.
Ім можна вучыцца і развівацца
Толькі для гэтага трэба старацца.

Трэба імкнуцца быць добрым і шчырым,
І пастарацца стаць самым шчаслівым,
Стаць памяркоўным, міралюбівым,
У справах і марах добразычлівым.

Мая Беларусь – край цудоўных людзей,
Такіх не сустрэнеш, напэўна, нідзе.
Народ мой руплівы і працавіты,
Сумленны і вельмі таленавіты.

Умеем спяваць і танцаваць,
Многае можам самы змайстраваць.
Умеем сябрам дапамагаць,
Традыцыі роду свайго шанавачь.

Мая Беларусь – цудоўная зямля,
Другой такой ў свеце больш няма.
Тут нарадзіліся мы і жывём,
Шчыра працуем дзень за днём.

Таму мы смела па жыцці ідзём
І гонар нацыі сваёй нясём,
Мы захаваем мір, парадак, лад.
І кожны зробіць усё – каб было так!

Посвящение

всем ветеранам педагогического труда

Стать хорошим учителем очень непросто.
Перестать им быть и вовсе невозможно.
Поэтому гордое звание – “ветеран педтруда”,
Говорит лишь о том, что промчались года,

Когда так трудно было выкроить минутку,
Чтоб беззаботно отдохнуть хотя бы сутки.

Когда пришлось, как белкам в
колесе крутиться,
Чтоб всё успеть и в сроки уложиться,

И научиться так с делами в школе управляться,
Чтоб хоть часов на пару дома задержаться,
Увидеть собственных детей и матерей.
И вновь за школьные дела скорей.

С таким энтузиазмом и желанием
Вы выполняли все порученные вам задания.
И с ещё большею охотой и старанием
В погоню мчались за качеством образования.

Так потихонечку Вы повзрослели,
Ни сил и ни здоровья не жалели,
Премудростями жизни овладели.
Когда Вы только всё это успели?

Нам просто повезло работать рядом с Вами,
С такими умными, приятными людьми,
Ведь год за годом, школе отдавая,
По жизни смело и красиво все Вы шли.

Вы научили нас давать уроки,
Не для проверяющих, а для детей,
Научили принимать упрёки,
Становиться строже и добрей.

Показали словом Вы и делом,
Как нам быть тактичными во всём,
Всё решать по чести и по вере.
Вы учили нас на собственном примере

Честности, открытости, доверью,
Благородству, такту и теплу.
Научили жизнь любить и принимать,
Мнение других ценить и уважать.

Вы нас души научили понимать,
Всю любовь ребятам отдавать.

Ничего, не требуя взамен,
Совершать ежеурочный обмен

Знаниями, опытом, добром,
Не откладывая всё это на потом.
Согревая всех своим теплом,
Вы горели на работе день за днём,

Освещая молодым дорогу,
Успокаивая их тревогу,
Помогая бороться с проблемами
И возникшими в жизни дилеммами.

Мы благодарны Вам за наши знания,
За Ваш тяжёлый, но полезный труд,
За Ваши честные, прекрасные деяния,
За всё, что люди добротой зовут.

Спасибо, Вам! Огромное, большое
За то, что сделали Вы ради нас.
Пусть сердце Ваше будет вечно молодое,
Улыбкой счастье пусть осветит Вас.

Желаем Вам здоровья, много счастья,
Всего хорошего для каждого и всех,
Пусть стороной Вас обойдут ненастья,
И пусть во всём сопутствует успех.

Почаще улыбайтесь, не грустите,
Не смейте красоту свою терять.
И если мы обидели - простите,
За то, что не сумели Вас понять.

Живите долго – долго рядом с нами.
Мы Вас считаем матерями и отцами.
Вы – лучшие учителя района,
Заслуживаете низкого поклона

И от учеников своих, и от коллег.
Вас будут помнить все из века в век.
Забыть Вас нам никак нельзя.

Вы – наши мудрые учителя!

**Калашнікава Тацяна Яўгенеўна,
настаўніца школы №3 г.Дзятлава**

Честность

Куда девалась честность у людей
Неужто в мире всё мы растеряли ?
Её уж реже встретишь у детей,
Забыв о ней, они лишь ложь приняли.

Но было всё, совсем недавно было,
Что детские глаза смотрели в душу нам,
Я это точно помню, не забыла,
Как в чистом озере, ты отражался там.

Не верю я, что время изменилось
И за собою честность унесло.
Уносят вещи, мусор, мешок ила,
А честность унести ещё не удалось.

Всё в этой жизни бесконечно.
На смену ночи вновь приходит день.
Поэтому считаю: честность - вечна
Как вечна материнская любовь.

2008г.

Счастье

Каждый мечтает о счастье
И отгоняет ненастье.
А где оно это счастье?
Может, летит где-то мимо?
Может, сидит у камина?
Может, стоит здесь у двери?
А может, тихо сидит у качели?
А вдруг осторожно ходит
И за руку нежно водит
Тебя по знакомой тропке?
А мне так довольно только
Улыбки твоей сиянье
И рук твоих милых касанье,
Да чувствовать сердце биенье
И всегда понимать твоё настроенье.
2007 г.

Любимая героиня Пушкина

Да, наша молодёжь прекрасна,
Пора любви, пора тревог.
И только месяц в небе ясном.
Осветит дома уголок,
Где у окна роман любимый
Читаю, погружаясь в век
Онегина, Татьяны. Знаю,
Что в этом счастлив человек.
И вот рассказ свой начинаю,
Речь о Татьяне развиваю,

Живя в деревне, наслаждаясь
Красою милой стороны,
Росла девчонка, но дичалась
Друзей, родителей, сестры.
Лишь только с милою старушкой,
Девической души подружкой
Татьяна искренней была
И в поздний час к себе звала.
«И няня девушку с мольбой
Крестила дряхлою рукой».

Улыбку на лице Татьяны
Увидеть нам не удалось.
Лишь только страшные романы

Читала. Так уж повелось,
Что скучны часто были ей
Друзей затеи. Из очей
Струился свет. Он был чужой
Как солнца луч во мгле ночной.
Ну а душа огнём горела -
Любовь в ней заперти сидела

И вот свершилось. В поздний час
Пришёл Онегин. То явленье
Произвело на всех, на нас
Особенное впечатленье.
Вот в жизни Тани перемены.
Москва её зовёт к себе.
Какие горькие измены
Произойдут в её судьбе?
Читатель ждёт и он встревожен.
« О страх! Нет, лучше и верней
В глуши лесов остаться ей.»
(Хоть сей роман, чудесно сложен).
«Куда, зачем стремлюсь я?
Что мне сулит судьба моя?»

Столичной жизни шум и блеск
Татьяну сразу утомили .
Московский свет, весь этот треск
Её бездушием убили.
Однако годы пронеслись.
Татьяна вот уже хозяйка
Большого дома. Собрались
Здесь гости. В зале стало жарко.
«Упрямо смотрит он: она
Сидит, покойна и вольна.»

В том Пушкина талант особый,
Что он Татьяну так любил,
И эту милую особу
Он честным сердцем наградил
Хотя душа её страдала
И сердце разрывало грудь,
Быть верной - вот Татьяны суть,
Хоть жертвой быть и не мечтала
«Но я другому отдана ;
Я буду век ему верна.»

Татьяна чувствует душой:
«Да это ведь избранник мой!»
Любить тайком – вот так досада.
Открыться – счастье и отрада.

Письмо. О сколько чувства в нём,
И нежности и откровенья,
Любовь в душе горит огнём,
А у читателей волненье:
Оценит «модный» ли «тиран»

Сей пыл, и искренность, и слёзы
Лишь разобьёт девичьи грёзы
Покажет счастья лишь обман.
«Теперь мы в сад перелетим,
Где встретила Татьяна с ним.»

И вот вечерняя пора,
И долгожданное свиданье,
Татьяна ждёт его с утра,
Боится, что придёт расставанье.
Она права. Онегин смело
Упрёки ей в глаза бросал
Её он сердце разорвал.
Он разве поступил умело?
«Не всякий вас, как я, поймёт;
К беде неопытность ведёт».

Татьяна гаснет и бледнеет,
Отказ ей сердце холодит.
А наш читатель сожалеет,
Онегина во всём винит.
Но быстро время пробегает,
Дуэль давно уж позади,
А барский дом - он впереди.
Татьяна рядом с ним гуляет.
«Осталась, наконец одна,
И долго плакала она.»

2009г.

**Журавель Аксана Нікалаеўна,
настаўніца рускай мовы Раклевіцкай школы
Женщине в 38**

Какая осень, какая осень?
Мужчин ты сводишь до сих пор с ума.
Ты сожалеешь, что тридцать восемь,
Но это больше лето, чем зима.
Подобно сливе, горда плодами.
Покатость плеч, как холмики снегов.
И, как царица, властными руками,
Ты у мужчин, как дар, берёшь любовь.
Твои глаза воде подобны:
Они манят, пугают глубиной,
Но ты ресницы опускаешь скромно,
Встречая взгляд, как девочка весной.
Твоя улыбка векам не властна,
Хотя морщинки скрыть её хотят.
И ты прекрасна, как ты прекрасна!
Тебе и годы даже не вредят.
Всё та же фигурка, и те же косы.
Лишь паутинка проседью легла,
Но ты боишься, что это – осень,
Что где – то рядом кружится зима.
Какая осень, какая осень?!
Мужчин ты сводишь, что тридцать восемь,
Но это больше лето, чем зима.

Ночь

Ночь улеглась за окнами –
Огромная чёрная кошка.
Ветер гостем непрошенным
Стучится ко мне в окошко.

Кудри берёз распущены,
Треплет их кошка лапою.
Видно, так на сегодня отпущено –
Чтобы боль одиноко плакала...

Я буду росой

Я буду росой под Вашей ногой,
Звездой над Вашей головой.
Я Вашей тенью покорной стану,
Я буду для Вас всегда желанной.

Я буду Вашей судьбой, пеплом...
Я буду Вашей душой и телом.
Я стану для Вас святой тайной,
Я Вашей работой навек стану.

Я буду слезой Вашей чистой.
Я буду солнышком Вам лучистым.
Я буду Вашими снами ночными,
Но Вы не узнаете моё имя.
Я буду для Вас полевой ромашкой,
Пуговицей на Вашей рубашке.
Я буду для Вас теплом из камина,

Но Вы не узнаете моё имя.
Я буду светом от ваших очей.
Я буду сказкою Ваших ночей.
Я буду Ваша мольба и честь,
Но Вы не поймёте, что я есть.
Я буду Вашей вечной загадкой,
А захотите, открытой тетрадкой.
Я буду Ваша душа и кров,
но Вы не поймёте, что Я – ЛЮБОВЬ.

Я не могу в любви быть второй

Нарушается мыслью строй.
Вера моя на кресте распятая.
Я не могу в любви быть второй,
И, уж тем более, быть в ней пятою.
Мне бы все сразу в мою казну:
Звезды и свет, и грозы с ливнями.
Чтоб ты любил лишь меня одну,
И лишь меня называл красивою.
Но иногда, осенней порой,
Судьба моя вновь, как старуха горбатая.
Но я в любви не буду второй,
И не мечтай, что буду пятою.

**Белабародава Алена Яўгенеўна,
метадыст Казлоўшчынскага экалага-біялагічнага цэнтра**

Ва усім свеце хто нас зразумее?
Калі мы не самі, то хто?
Слабыя? Ці проста мы людзі?
Амаль не адкажа ні хто...
Калі мы адчуем спакусу
З яго думкамі разам пабыць,
І голас салодкі бы к вуху,
І чуць яго, чуць, толькі чуць!
І хай толькі скажуць жанчынам,
Што толькі вушамі жывуць,
Назло усім гаворкам! Вушамі,
Рукамі, губамі мы будзем жыць!
Ва усім усе мы самі павінны?
А можа такая любоў?
А хто нам адкажа, жанчыны?
Хвалюецца грудзь, і гарачая кроў.

* * *

Смотрю в несуществующее небо.
Оно кричит и давит свои слезы. ,
Оно бы знало, как мне надоело
Терпеть его рыдания и угрозы.
Смотрю в несуществующую Землю.
Она кричит и стонет под ногами.
А я стою, и плачу, и надеюсь,
Что пропадет все скоро вместе с нами.
Подул немой и дикий - странный ветер.
Не слышно свиста, да и нет прохлады.

Когда же, наконец, исчезнет все на свете?
Не будет жизни! И не надо,
Терплю, дышу, но все же умираю...
Я больше не могу смотреть на этот свет.
Я ненавижу Землю. Точно знаю.
Земля не существует: мира нет.

СЛОНІМ

У гушчары любага сквера
Не знайсці души спакой,
У паланэз Агінскага
Акунуся з галавой.
Сярод дрэваў горада
Цячэ рэчка з золатам,
З кучы лісця восеньскіх,
Хоць ты куй іх молатам.
Паміж танкам і Леніным
Для мяне адлегласць велізна,
Для дзяучыны слонімскай
Кожны крок адмераны.
Праз маеты шырокія
Пабягу да маладой, радной
Беларусі-маткі дарагой!

**Саўко Наталля Іванаўна,
настаўніца Казлоўшчынскай школы**

"Незнаёмка"

Прыгожы стройны стан,
Заплаканыя вочы.
Пакрыудзіў хто цябе?
Не тойся, адкажы.
Куды імчышся ты
Насупраць цёмнай ночы?
Збягаеш ад сябе, ад суму і нуды?
Што вабiь так цябе
У далячынь нямую?
Спыніся, праганi у распачы тугу.
Хачу суцешыць я прыгожую такую.
Душа крычыць, а слоў сказаць я не магу...
Нiшто на гэтым свеце тваiх слёз не каштуе.
Пакiнуў - не тужы.
Ён страцiў больш, павер.
Прайдзе нямала дзён,
I усё ж, ён пашкадуе,
Што страцiў усё, што меў,
I больш ужо не знайдзе.

"Млечны Шлях"

Млечны Шлях пылiць над небакраем,
Вабiць у нямую далячынь.
Кожнаму свае ён абяцае
Млечны Шлях, загадкавы, стары.
Колью зорак, столью людсiюх лёсау.
Кожны з iх - iскрынка, што згарыць.
Млечны Шлях нам абяцау дзiвосы,
Толью зараз сумна так маучыць.
Мы не дасягнулi тых вышыняў
I не убачым ззяння блюкавц.
Толью Шлях той, казачны i мшы,
Зорны Шлях загадкава гарыць.

"Сустрэча"

Нібы важная паненка у бурштыпавым убранні,
В осень едзе у карэце
З зорным летам на спатканне.
Іх сустрэча - выпадковасць:
Толькі раз у год бывае.
Лета рада і сумуе,
Бо яно яе кахае...
Усё аддаць: свой колер фарбаў...
Усё жыццё яго - ахвяра.
І зноў думаць пра спатканне,
Клікаць у думках сваю мару...
Прыгажуня ганарліва прынімае падарунак,
Годна руку падстаўляе пад гарачы пацалунак
І знікае ў пазалоце.
Застаецца шолах лісця.
Шапаціць яно паўсюдна, як цыганскія маністы.

Зборнік вершаў

тыраж: 50 экзэмпляраў

Падрыхтаваў С.Б. Фабішэўскі

Наш адрас:

231471, г. Дзятлава, вул. Чапаева, 18/1 т. 21752

Раённы камітэт прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі,

Электронная пошта: fabpro@tut.by

тыраж: 45 экзэмпляраў

Дятловский райком профсоюза: <http://www.dtrono.guo.by/райком-профсоюза>